

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/120/2022
Identifikačné číslo spisu: 6118330285
Dátum vydania rozhodnutia: 14.12.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:6118330285.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a sudcov JUDr. Ing. Maria Dubaňa a JUDr. Nory Halmovej v spore žalobcov 1/ M. L., narodeného X. U. XXXX, I., J. XXX/XX, 2/ Š. L., narodenej X. Y. XXXX, I., J. XXX/XX, obaja zastúpení spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Andrea Slezáková, s. r. o., Banská Bystrica, Robotnícka 10, IČO: 36 860 999, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Finportal, a. s., Bratislava, Pribinova 4, IČO: 45 469 156, zastúpenej advokátom JUDr. Rastislavom Posluchom, Bratislava, Jakubovo nám. 1, o náhradu škody 92 330,29 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 19C/67/2018, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. mája 2021sp. zn. 16Co/36/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie zamietá.

Žalobcom 1/ a 2/ priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

I. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 28. januára 2020 č. k. 19C/67/2018 - 309 I. konanie v časti o zaplatenie sumy 1 953,29 eura zastavil, II. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne sumu 90 377 eur spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania od 29. januára 2019 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia, ktorú povinnosť má voči žalobcovi 1/ spoločne a nerozdielne s M. W., narodenou XX. B. XXXX, K., P. V. X, na základe rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 4T/35/2019 - 1312 z 24. júna 2019, právoplatného 30. októbra 2019 a III. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. V odôvodnení uviedol, že žalobcovia vzali žalobu čiastočne späť a preto súd prvej inštancie v časti o zaplatenie sumy 1 953,29 eura konanie zastavil. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že žiadosťou č. 678668 z 22. júla 2015 požiadal žalobca 1/ prostredníctvom podriadeného finančného agenta (sprostredkovateľa) správcovskú spoločnosť IAD Investments, správ. spol. a. s., o registráciu podielníka a vydanie podielových listov s tým, že žalobca 1/ ako podielník je na jej základe oprávnený investovať do akéhokoľvek podielového fondu spravovaného IAD, fungujúceho na základe povolenia Národnej banky Slovenska. Medzi IAD Investments, správ. spol. a. s. a žalovanou bola uzavretá zmluva

o vykonávaní finančného sprostredkovania samostatným finančným agentom a o poskytovaní ďalších služieb, na základe ktorej sa žalovaná ako samostatný finančný agent zaviazala vykonávať pre IADS finančné sprostredkovanie v sektore kapitálového trhu. Žalovaná mala zároveň s podriadeným finančným agentom uzavretú zmluvu z 2. júna 2014 o finančnom sprostredkovaní pre pozíciu podriadený finančný agent a to pre divíziu WinFin - finančný servis na pozícii manažér predaja. V článku VIII. bod 1 zmluvy sa zmluvné strany dohodli, že zodpovednosť za škodu spôsobenú sprostredkovateľom pri vykonávaní obchodnej služby preberá v zmysle zákona za sprostredkovateľa agent. Tým nie je dotknuté právo agenta domáhať sa voči sprostredkovateľovi náhrady škody. Z výpisu registra finančných agentov a finančných poradcov bolo zrejmé, že podriadený finančný agent bol na základe návrhu žalovanej v podregistri kapitálového trhu zapísaný pod reg. č. 170752 od 16. apríla 2015 do 24. júla 2017. Podľa výpisu zo živnostenského registra, podriadený finančný agent vykonával podnikateľskú činnosť pod obchodným menom: M.Q. W. s miestom podnikania Nad plážou 4290/10, Banská Bystrica, IČO: 47 207 051, v predmete podnikania sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu a služieb od 4. júna 2013 do 20. októbra 2017. Podľa príjmových pokladničných dokladov č. 75/2015 z 22. júla 2015, č. 47/2016 z 22. januára 2016 a č. 71/2016 z 8. marca 2016 odovzdal žalobca 1/ podriadenému finančnému agentovi v hotovosti sumu 500 eur, sumu 10 000 eur a sumu 5 000 eur. Podľa príkazov na úhradu, ktoré dal žalobca 1/ 22. júla 2015, 22. januára 2016 a 8. marca 2016 boli na účet IBAN: A. uhradené finančné prostriedky v hodnote 14 500 eur, v hodnote 57 000 eur a v hodnote 29 800 eur. Súd prvej inštancie ďalej vychádzal zo zistenia, že M. W., narodená XX. B. XXXX ako podriadený finančná agent bola Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 4T/35/2019 - 1312 z 24. júna 2019 uznaná za vinnú, že v postavení finančného poradcu spol. WinFin - Finančný servis a. s. Rudlovská cesta 21, Banská Bystrica 12. júla 2016 a 6. októbra 2016 využila neznalosť a dôveru žalobcu v 1/ rade, ktorého oslovila s požiadavkou presunúť časť jeho finančných prostriedkov, ktoré boli uložené na účte správcovskej spol. IAD Investments, správ. spol. a. s., na ktorom mal žalobca 1/ v tom čase 101 300 eur, z ktorého postupne previedol na jemu neznáme účty, ktorých vlastníckmi boli M.. J. O., M. R., K. W., Z. K. a T.. O. E. celkovo sumu 76 377 eur, kde po poukázaní prostriedkov finančný poradca žalobcovi uviedol, že prostriedky budú viazané zhodnocované najneskôr do januára 2017 a následne späť poukázané o príslušný výnos na účet vedený v správcovskej spol. IAD Investments, a. s., čo sa však doteraz nestalo. M. W. osobne prevzala žalobcu 1/ 22. júla 2015 finančnú hotovosť v sume 500 eur, o čom vystavila príjmový doklad č. 75/2015, ďalej 22. januára 2016 finančnú hotovosť 5 000 eur, na čo vystavila príjmový doklad č. 71/2016 a 8. marca 2016 finančnú hotovosť 10 000 eur, na čo vystavila príjmový doklad č. 47/2016 a tieto finančné prostriedky v celkovej sume 15 500 eur mala vložiť a investovať v prospech účtu IAD, čo avšak neurobila, ale previedla do vlastnej dispozície, čím žalobcovi 1/ spôsobila škodu 90 377 eur. Národná banka Slovenska v stanovisku z 18. októbra 2018 uviedla, že podriadený finančný agent nevykonával finančné sprostredkovanie v súlade so zásadami poctivého obchodného styku s odbornou starostlivosťou a v záujme práv a oprávnených záujmov žalobcu 1/ a teda konal v rozpore so zák. č. 186/2009 Z. z., čím spôsobil žalobcovi 1/ škodu. Ďalej konštatovala, že samostatný finančný agent v zmluve prevzal v zmysle § 30 ods. 7 zák. č. 186/2009 Z. z. zodpovednosť za škodu spôsobenú podriadeným finančným agentom, pričom k prevzatíu zodpovednosti nedošlo s výhradami, ktoré by spočívali v zavinení (úmysle alebo neobstaranosti) podriadeného finančného agenta. Medzi stranami nebolo sporné, že M. W. ako podriadený finančný agent vykonávala pre žalovanú samostatného finančného agenta finančné sprostredkovanie pre divíziu Win.Fin - finančný servis pre ŽP na pozícii manažér predaja a že podriadený finančný agent úmyselným protiprávnym konaním spôsobil žalobcom 1/ a 2/ škodu v sume 90 377 eur. Sporný bol rozsah zodpovednosti samostatného finančného agenta za škodu spôsobenú podriadeným finančným agentom. Súd prvej inštancie mal preukázané porušenie právnej povinnosti podriadeného finančného agenta vykonávať finančné sprostredkovanie v súlade s odbornou starostlivosťou a zásadami poctivého obchodného styku v záujme práv a oprávnených záujmov klienta, ktorým konaním sa podriadený finančný agent dopustil trestného činu, za ktorý bol právoplatne odsúdený. Dospel k záveru, že žalovaná zodpovednosť za škodu spôsobenú podriadeným finančným agentom zmluvne prevzala bez výhrad a obmedzení. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2, 256 ods. 1 a § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 27.

mája 2021sp. zn. 16Co/36/2020 I. rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II., ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne sumu 90 377 eur spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania od 29. januára 2019 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia potvrdil a ďalej zmenil tak, že povinnosť žalovanej voči žalobcom 1/ a 2/ zaniká v rozsahu, v ktorom povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ splní dlžníčka M. W., narodená XX. B. XXXX. II. vo výroku IV., ktorým rozhodol o náhrade trov zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v rozsahu 92,24 % a zaplatiť trovy konania štátu v rozsahu 92,24 % do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia o určení výšky náhrady trov konania a III. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcom spoločne a nerozdielne náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia o určení výšky náhrady trov. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalovaná nepreukázala, akým spôsobom sa mala M. W. pri konaní na pozícii podriadeného finančného agenta dopustiť excusu, teda jednaní, ktoré by zjavne vybočovalo z rámca jej činnosti podriadeného finančného agenta a nepreukázala, že z jednaní M. W. malo byť žalobcom pri zachovaní bežnej opatrnosti zrejmé, že sprostredkovateľka prekračuje svoje profesionálne oprávnenia a predpisy. Ďalej uviedol, že v rozhodnom čase, kedy ku škode došlo, mal podriadený finančný agent M. W. uzavretú zmluvu so žalovanou, čím je preukázaná pasívna legitímácia žalovanej a zodpovednosť za škodu, vyplývajúca z osobitnej právnej úpravy, pričom zodpovednosť žalovanej za škodu, ktorá bola spôsobená v súvislosti s finančným sprostredkovaním poskytovaným žalobcom, trvala po celý čas zmluvného vzťahu žalobcu a podriadeného finančného agenta. Zdôraznil, že skutočnosť, že škoda bola spôsobená vyplýva z trestného rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 4T/35/2019 - 1312 z 24. júna 2019, ktorým bol podriadený finančný agent M. W. uznaná za vinného z pokračovacieho zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona. Bol názoru, že žalovaná sa nemôže zbaviť zodpovednosti iba tým, že podriadený finančný agent spôsobil škodu trestnou činnosťou, pretože trestný čin podvodu ku škoda žalobcov bol preukázaný pod zámienkou vykonávania finančného poradenstva a to že žalobcovia boli uvedený do omylu činnosťou podriadeného finančného agenta nezbavuje žalovanú zodpovednosti za škodu. Zdôraznil, že rozsudok vydaný v trestnom konaní preukazuje, že žalobcovia boli uvedený do omylu a bola im spôsobená škoda a nie to, že žalovaná za túto škodu nezodpovedá. Ďalej uviedol, že zistený skutkový stav bol preukázaný právoplatným trestným rozsudkom a správanie sprostredkovateľa, ktorý bol v rozhodnom čase v zmluvnom vzťahu so žalovanou nemôže byť na ťarchu žalobcom, ale žalovanej a žalovaná má na základe zmluvného vzťahu s podriadeným finančným agentom právo spôsobenú/uhradenú škodu od podriadeného finančného agenta vymáhať. Vzhľadom na to, že výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola uložená povinnosť splniť solidárny záväzok nevystihoval uloženú povinnosť, odvolací súd časť výroku, vyjadrujúci solidárnu zodpovednosť dlžníkov zmenil tak, že povinnosť žalovanej voči žalobcom 1/ a 2/ zaniká v rozsahu, v ktorom povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ splní dlžníčka M. W., narodená XX. B. XXXX. Odvolací súd zmenil výrok, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania, keď súd prvej inštancie nerozhodol o povinnosti nahradiť trovy štátu a rozhodol tak, že žalovaná je povinná zaplatiť náhradu trov v rozsahu 92,24 % žalobcom v rade 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne a súčasne je povinná podľa výsledku konania nahradiť trovy štátu, ktoré vznikli na súdnom poplatku v rovnakom pomere 92,24 %. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolateľka namietala nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktorý zodpovednosť žalovanej ako samostatného finančného agenta prevzatú za podriadeného finančného agenta v zmysle § 30 zákona č. 186/2009 Z. z. posúdil v rozsahu, ktorý z predmetného zákona a ani iných všeobecne záväzných predpisov nevyplýva a túto zodpovednosť neprimerane rozšíril. Bola názoru, že finančným sprostredkovaním, resp. poskytovaním obchodnej služby nie je akákoľvek činnosť vykonávaná podriadeným finančným agentom, ale len taká činnosť, ktorej výsledkom je uzavretie zmluvy, resp. obchodu s obchodným partnerom agenta, k čomu však v predmetom spore nedochádzalo. Uviedla, že zo žiadneho všeobecne záväzného predpisu nevyplýva, že tretí subjekt môže prevziať zodpovednosť za spáchanie trestného činu osoby, k čomu však súdy svojím právnym posúdením dospeli. Argumentovala tým, že žalovaná v rámci prevzatia zodpovednosti za podriadených agentov zodpovedá za škodu pri vykonávaní finančného

sprostredkovania alebo finančného poradenstva, pričom zároveň uznala, že správnejšie (presnejšie) znenie by bolo napr. „za škodu spôsobenú nesprávnym vykonávaním finančného sprostredkovania“. Mala za to, že toto slovné spojenie nezahŕňa nekonečnú množinu situácií, ktoré môžu v živote človeka nastať, ale výklad tohto slovného spojenia môže byť len vo význame, že zodpovednosť žalovanej existuje len v prípade škody spôsobenej nesprávnym vykonávaním finančného sprostredkovania. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobu zamietol.

4. Žalobcovia 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že na predmetné dovolanie by súd nemal prihliadať, nakoľko právny zástupca žalovanej priložil k dovolaniu plnú moc, ktorú podpísal elektronickým podpisom sám a chýbal na nej elektronický podpis klienta. Zároveň uviedli, že podriadený finančný agent im spôsobil škodu pri vykonávaní finančného sprostredkovania a tým je daná pasívna vecná legitímácia žalovanej. Poukázali na to, že žalovaná zistený skutkový stav nenamietala a až v dovolaní začala namietat', že finančným sprostredkovaním je len činnosť, ktorej výsledkom je uzatvorenie zmluvy, resp. obchodu s obchodným partnerom. Navrhli, aby dovolací súd dovolanie odmietol, alternatívne zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho odvolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je síce procesne prípustné, ale nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

13. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje (iba) materiálny substrát samotného dovolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky a predstretí vlastnej argumentácie dovolateľa v zmysle § 432 ods. 2 CSP, súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (iura novit curia, sp. zn. 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020).

14. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľka v danom prípade zákonu zodpovedajúcim spôsobom vymedzila právnu otázku týkajúcu sa zodpovednosti samostatného finančného agenta prevzatú za podriadeného finančného agenta. Po konštatovaní prípustnosti dovolania pristúpil dovolací súd k meritórnemu dovolaciemu prieskumu a posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke.

15. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

16. Dovolateľka argumentovala, že žalovaná v rámci prevzatia zodpovednosti za podriadených agentov zodpovedá len za škodu pri vykonávaní finančného sprostredkovania alebo finančného poradenstva.

17. Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve podriadený finančný agent vykonáva finančné sprostredkovanie na základe písomnej zmluvy so samostatným finančným agentom. V tom istom čase môže mať podriadený finančný agent uzavretú písomnú zmluvu najviac s jedným samostatným finančným agentom.

18. Podľa § 30 ods. 1 zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve finančný agent a finančný poradca sú zodpovední za škodu spôsobenú pri vykonávaní finančného sprostredkovania alebo finančného poradenstva.

19. Podľa § 30 ods. 2 veta prvá zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve samostatný finančný agent a finančný poradca musia byť poistení pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú pri vykonávaní finančného sprostredkovania alebo finančného poradenstva pred začatím ich vykonávania a toto poistenie musí trvať po celú dobu ich zápisu v registri.

20. Podľa § 30 ods. 7 zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve ustanovenia odsekov 2 a 3 sa vzťahujú na podriadeného finančného agenta rovnako; to neplatí, ak za neho zodpovednosť za spôsobenú škodu prevzal samostatný finančný agent, s ktorým má podriadený finančný agent uzavretú zmluvu podľa § 9.

21. Podriadený finančný agent je subjekt (fyzická alebo právnická osoba), ktorý má uzatvorenú zmluvu s jedným samostatným finančným agentom. Typicky pôjde o fyzickú osobu, ktorá pracuje vo veľkej

distribučnej sieti samostatných finančných agentov. Zákon neupresňuje, o aký zmluvný typ by malo ísť, ale keďže obidve zmluvné strany sú podnikatelia, pôjde o tzv. relatívny obchod (§ 261 ods. 1 Obchodného zákonníka), a to buď o zmluvu o spolupráci ako nepomenovanú zmluvu, alebo spomedzi pomenovaných zmlúv najčastejšie o zmluvu o obchodnom zastúpení. Podstatné obsahové náležitosti tejto zmluvy vymenúva zákon č. 186/2009 Z. z. v § 29 ods. 4. Z formálnych náležitostí sa ustanovuje obligatórna písomná forma. Z definície podriadeného finančného agenta je zrejmé, že z hľadiska rozsahu je tento subjekt viazaný na podnikateľské oprávnenie samostatného finančného agenta, t. j. nemôže vykonávať finančné sprostredkovanie v iných sektoroch než samotný samostatný finančný agent. Podriadený finančný agent musí mať uzatvorenú zmluvu s finančnou inštitúciou poskytujúcou určitý typ finančných produktov, ktorá je zároveň samostatným finančným agentom na distribúciu produktov iných finančných inštitúcií; predmetom uzatvorenej zmluvy pritom bude distribúcia finančných služieb poskytovaných samotnou finančnou inštitúciou, ale aj ďalších finančných služieb poskytovaných týmito inými finančnými inštitúciami.

22. Z ustanovenia § 30 ods. 7 zákona o finančnom sprostredkovaní vyplýva, že ustanovenia odsekov 2 a 3 sa vzťahujú aj na podriadeného finančného agenta rovnako a toto neplatí, ak za neho zodpovednosť za spôsobenú škodu prevzal samostatný finančný agent, s ktorým má podriadený finančný agent uzavretú zmluvu podľa § 9.

23. Z ustanovenia § 30 ods. 1 zákona o finančnom sprostredkovaní jednoznačne vyplýva, že finančný agent a finančný poradca sú zodpovední za škodu spôsobenú pri vykonávaní finančného sprostredkovania alebo finančného poradenstva. Jedným z druhov právnych vzťahov sú záväzkovo-právne vzťahy. Záväzkovo-právne vzťahy vznikajú z pomenovaných, nepomenovaných zmlúv, zo zodpovednosti (najmä z porušenia práva), z bezdôvodného obohatenia, zo zodpovednosti za vady a zo zodpovednosti za omeškanie. Záväzkovo-právny vzťah je spoločenský vzťah, v ktorom individuálne určené subjekty vystupujú ako nositelia vzájomne korelujúcich práv a povinností. Zmluva o poskytnutí finančného poradenstva predstavuje zmluvný typ zavedený zákonom č. 186/2009 Z. z., pre ktorý je ustanovená obligatórne písomná forma. Vznik zmluvy ako dvojstranného právneho úkonu bude vyžadovať dva jednostranné právne úkony dvoch rozličných strán, ktoré si vzájomne adresujú a sú obsahovo zhodné. Zmluva o poskytnutí finančného poradenstva predstavuje záväzkový vzťah, z ktorého vyplýva finančnému poradcovi postavenie dlžníka týkajúce sa predovšetkým odporúčania či stanoviska vzťahujúceho sa na finančnú službu a zároveň je veriteľom vzhľadom na plnenie od klienta. Ide o vzájomnú reláciu, a tak právam a povinnostiam finančného poradcu zodpovedajú práva a povinnosti klienta. Vzhľadom na existenciu záväzkovo-právneho vzťahu medzi finančným poradcom a klientom môžeme konštatovať, že ide o záväzkovú zodpovednosť. O záväzkovú zodpovednosť ide však nielen vtedy, keď je porušená povinnosť vyplývajúca zo zmluvy alebo povinnosť vyplývajúca zo zákona na základe uzatvorenej zmluvy, ale i vtedy, keď dôjde k porušeniu iného záväzku, prípadne záväzku z bezdôvodného obohatenia. Teda ak dôjde k porušeniu zmluvy o poskytnutí finančného poradenstva alebo k porušeniu povinnosti vyplývajúcej zo zákona na základe uzatvorenej zmluvy o finančnom poradenstve, pôjde o záväzkovú zodpovednosť.

24. Po preskúmaní spisového materiálu dovolací súd konštatuje, že záverom súdov nižších inštancií, ktoré považovali žalovanú za pasívne vecne legitimovanú v spore, nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu a ich zdôvodnenie nič vytknúť. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že žalovaná nepreukázala, akým spôsobom sa mala M. W. pri konaní na pozícii podriadeného finančného agenta dopustiť excesu, teda jednania, ktoré by zjavne vybočovalo z rámca jej činnosti podriadeného finančného agenta a nepreukázala, že z jednania M. W.U. malo byť žalobcom pri zachovaní bežnej opatrnosti zrejmé, že sprostredkovateľka prekračuje svoje profesionálne oprávnenia a predpisy. Ďalej uviedol, že v rozhodnom čase, kedy ku škode došlo, mal podriadený finančný agent M. W. uzavretú zmluvu so žalovanou, čím je preukázaná pasívna legitimácia žalovanej a zodpovednosť za škodu, vyplývajúca z osobitnej právnej úpravy, pričom zodpovednosť žalovanej za škodu, ktorá bola spôsobená v súvislosti s finančným sprostredkovaním poskytovaným žalobcom, trvala po celý čas zmluvného vzťahu žalobcu a podriadeného finančného agenta. Odvolací súd uzavrel, že zistený skutkový stav bol preukázaný právoplatným trestným rozsudkom a správanie sprostredkovateľa, ktorý bol v rozhodnom čase v zmluvnom vzťahu so žalovanou nemôže byť na ťarchu žalobcom, ale žalovanej a žalovaná má na základe zmluvného vzťahu s podriadeným finančným agentom právo spôsobenú/uhradenú škodu od podriadeného finančného agenta vymáhať.

25. Na zdôraznenie správnosti záveru súdov nižších inšancií dovolací súd uvádza, že žalovaná mala s M. W. uzavretú zmluvu o finančnom sprostredkovaní podľa § 268 ods. 2 Obchodného zákonníka a § 9 zákona č. 186/2009 Z. z.. Podľa čl. VIII ods. 1 veta prvá zmluvy sa zmluvné strany dohodli, že zodpovednosť za škodu spôsobenú sprostredkovateľom pri vykonávaní obchodnej služby podľa tejto zmluvy preberá v zmysle zákona za sprostredkovateľa agent (žalovaná). Je teda nepochybné, že samostatný finančný agent zmluvne prevzal na seba v zmysle ustanovenia § 30 ods. 7 zákona č. 186/2009 Z. z. zodpovednosť za škodu spôsobenú podriadeným finančným agentom, pričom k prevzatiu zodpovednosti nedošlo s výhradami, ktoré by spočívali v zavinení podriadeného finančného agenta alebo v kvalifikácii konania podriadeného finančného agenta. Pokiaľ sudy nižších inšancií dospeli k záveru, že došlo k porušeniu právnej povinnosti podriadeného finančného agenta vykonávať finančné sprostredkovanie v súlade s odbornou starostlivosťou a zásadami poctivého obchodného styku v záujme práv a oprávnených záujmov klienta, ktorým konaním sa podriadený finančný agent dopustil trestného činu, za ktorý bol právoplatne odsúdený a zároveň dospeli k záveru, že žalovaná zodpovednosť za škodu spôsobenú podriadeným finančným agentom zmluvne prevzala bez výhrad a obmedzení, možno s ohľadom na vyššie uvedené považovať rozhodnutia nižších súdov v skúmanom kontexte za vecne správne. Vec prejednávajúci senát sa pritom nestotožňuje s argumentáciou dovolateľa, ktorá naznačuje, že finančným sprostredkovaním, resp. poskytovaním obchodnej služby nie je akákoľvek činnosť vykonávaná podriadeným finančným agentom, ale len činnosť, ktorej výsledkom je uzavretie zmluvy, resp. obchodu s obchodným partnerom agenta. Dovolací súd uzatvára, že sudy nižších inšancií vecnú pasívnu legitímáciu žalovanej v spore založili na prevzatí jej zodpovednosti za škodu spôsobenú podriadeným finančným agentom zmluvne a to bez výhrad a obmedzení.

26. Vzhľadom na vyššie uvedené, dovolací súd uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP nepovažoval za dôvodný, keďže napadnuté rozhodnutie v otázke posúdenia rozsahu zodpovednosti samostatného finančného agenta prevzatú za podriadeného finančného agenta spočíva v správnom posúdení veci.

27. Dovolací súd preto dospel k záveru, že podané dovolanie nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

28. Žalobcovia boli v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešní (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP), preto im dovolací súd proti žalovanej priznal v súlade s § 262 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov dovolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inšancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.